

**სამეცნიერო სემინარის თემა: „მდ. აჭარისწყლის ხეობის ბიომრავალფეროვნება და
ეკოლოგიური პრობლემები“**

სამეცნიერო სემინარი ჩატარდება 15.07.2021 ზუმის პლატფორმის გამოყენებით.

ჩატარების დრო – 17: 00 სთ

შემსრულებელი:

ნანი გვარიშვილი ბიოლოგიის დეპარტამენტის ასოც. პროფესორი

კვლევის აქტუალობა, მიზანი და ობიექტი

მდ. აჭარისწყლის ხეობა და მიმდებარე ტერიტორიები მნიშვნელოვანი ჰაბიტატებია ბიომრავალფეროვნებისთვის. აქ განვითარებულია საშუალო და მაღალი კონსერვაციული ღირებულების ეკოსისტემები, რომლებიც გამოირჩევა როგორც ფლორისტული და ცენოზური მრავალფეროვნებით, ასევე რელიქტური, ენდემური და წითელ ნუსხეებში შეტანილი სახეობების სიმრავლით. აღნიშნული ხეობის ბიომრავალფეროვნების ფონური შესწავლა და ეკოლოგიური პრობლემების დაფიქსირება, დღეს არსებული ეკოლოგიური მდგომარეობის შეფასების მიზნით, ხეობაში ამჟამად მიმდინარე დერივაციული ტიპის კასკადური ჰესების მშენებლობის ფონზე აქტუალურია. კვლევის მიზანია მდ. აჭარისწყლის ხეობის ბიომრავალფეროვნების შეფასება, შერჩეულ ლოკაციებზე მცენარის, ნიადაგისა და წყლის ნიმუშებში ტოქსიკური ელემენტების განსაზღვრა, ნიადაგის ნაყოფიერების დონის შეფასება. კვლევის ობიექტს წარმოადგენდა მდ. აჭარისწყლის ხეობისა და მიმდებარე ტერიტორიების ბუნებრივი ჰაბიტატები. ეკოლოგიური მდგომარეობის შეფასების მიზნით, ლაბორატორიული კვლევისათვის მცენარის, ნიადაგის და წყლის ნიმუშების აღება მოხდა დაბა შუახევის, შუახევჰესის წყალშემკრები ნაგებობის მიმდებარე ტერიტორიისა და შუახევჰესის ლოკაციებზე .

კვლევის შედეგების ანალიზი

მდ. აჭარისწყლის ხეობა გამოირჩევა მაღალი კონსერვაციული ღირებულების ჰაბიტატებით, იგი რეფუგიუმია მესამეული ტენის მოყვარული კოლხური რელიქტური ტყეების ეკოსისტემებისთვის, რომლებიც UNESCO-ს მსოფლიო ბუნებრივი მემკვიდრეობის უზნის ნომინაციაზეა წარდგენილი. საკვლევ ტერიტორიაზე დაფიქსირდა 25 ენდემური მცენარე, რომელთაგან 12 სახეობა შეტანილია საქართველოს წითელ ნუსხაში. აჭარისწყლის ხეობაში და მიმდებარე ტერიტორიებზე მაღალია ფრინველთა მრავალფეროვნება, არსებული მონაცემებით სულ 167 სახეობა იქნა დაფიქსირებული. 17 სახეობა არის საქართველოსა და IUCN-ის წითელი ნუსხის სახეობები. სამიზნე ტერიტორიაზე ბინადრობს 225 სახეობის ხერხემლიანი ცხოველი, მათგან 63 სახეობა საქართველოს კანონმდებლობითა და საერთაშორისო კონვენციებითაა დაცული. მთიანი აჭარის ფარგლებში არსებული მდინარეები და ტყეები ხვდებიან ჰესების მშენებლობის და ექსპლუატაციის არეალში და ამით მათ ექმნებათ რეალური საფრთხე, რადგანაც მონაკვეთები, რომლებიც უშუალოდ ემიჯნებიან დატბორვის ან კაშხლის უბნებს, მოითხოვს ტყეების გაჩეხვას. იქმნება საშიშროება ბუნებრივი ჰაბიტატების დაკარგვის, განადგურებისა და ფრაგმენტაციის, რაც გამოიწვევს ხეობის რელიქტური და ენდემური სახეობებით მდიდარი ეკოსისტემების ეკოლოგიური წონასწორობის დარღვევისა და ბუნებრივი ჰაბიტატებიდან მცენარეებისა და ცხოველების იშვიათი და გადაშენების პირას მყოფი სახეობების გამოდევნას. საერთო ჰუმუსის შემცველობით შუახევჰესთან და შუახევჰესის წყალშემკრებთან აღებული ნიადაგის ნიმუშები ძალიან ღარიბია (0,252-1,7%). დაბა შუახევთან ნიადაგის ჰუმუსის და საერთო აზოტის შემცველობა საშუალოა – 3,5-0,392%. ნიადაგებში საშუალო ან საშუალოზე დაბალია მცენარისათვის საკვებად აუცილებელი მაკროელემენტების შემცველობა – K, Mg, Ca, P. მანგანუმის შემცველობა ნიადაგებში სამივე ლოკაციაზე აღემატება ზდკ-ს. As და Ba-ის კონცენტრაცია მეტია ზდკ-ზე შუახევჰესის და მისი წყალშემკრები ნაგებობის ლოკაციებთან. Mo-ის შემცველობა აღემატება ზდკ-ს შუახევჰესის ლოკაციაზე. დაბა შუახევის ლოკაციაზე არსებული წყაროს წყლის ელემენტური ანალიზი შედარებული იქნა აჭარისწყლის მონაცემებს. კვლევებით დადგინდა, რომ მაკროელემენტებიდან ორივე წყალში დომინანტებია Ca და Mg, თუმცა მათი შემცველობა არ არის მაღალი. ზდკ-ს აღემატება P, Fe, Al-ის კონცენტრაციები აჭარისწყალში, რაც მისი ანთროპოგენური დაბინძურების დამადასტურებელია. ტოქსიკური ელემენტებიდან აჭარისწყალში ზდკ-ს აღემატება ისეთი საშიში გამაბინძურებლები, როგორებიცაა: Hg, Li, Pb, Ti.